

PER PIRMAJĄ SVARSTYMĄ PRIIMTA TARYBOS POZICIJA (ES) Nr. 4/2011

siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1905/2006, nustatantis vystomojo bendradarbiavimo finansinę priemonę

Tarybos priimta 2010 m. gruodžio 10 d.

(2011/C 7 E/04)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 209 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

perdavus įstatymo galią turinčio teisės akto projektą nacionaliniams parlamentams,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽¹⁾,

kadangi:

- (1) Sąjungos vystymosi politikos tikslas – sumažinti, o galiausiai ir panaikinti skurdą.
- (2) Sąjunga, kaip Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) narė, yra įsipareigojusi įtraukti prekybą į vystymosi strategijas ir skatinti tarptautinę prekybą, siekdama pažangos vystymosi srityje ir sumažinti, o ateityje – panaikinti pasaulyje skurdą.
- (3) Sąjunga remia Afrikos, Karibų baseino ir Ramiojo vandenyno (AKR) šalių pastangas mažinti skurdą ir užtikrinti tvarų ekonominį bei socialinį vystymąsi ir pripažįsta jų biržos prekių sektorių svarbą.
- (4) Sąjunga yra įsipareigojusi padėti sklandžiai ir laipsniškai integruoti besivystančias šalis į pasaulio ekonomiką, siekdama jų tvaraus vystymosi. Pagrindinėms bananus eksportuojančioms AKR šalims gali kilti sunkumų dėl

prekybos taisyklių pakeitimo, visų pirma po dėl didžiausio palankumo tarifą turinčių šalių prekybos liberalizavimo, remiantis PPO nuostatomis ir dvišaliais bei regionų susitarimais, kuriuos sudarė ar sudaro Sąjunga su Lotynų Amerikos šalimis. Todėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1905/2006 ⁽²⁾ turėtų būti papildytas AKR šalių bananų sektoriaus papildomųjų priemonių programa (toliau – programa).

- (5) Finansinės paramos priemonėmis, kurios bus priimtose pagal programą, turėtų būti siekiama pagerinti gyvenimo lygį ir gyventojų, išsikūrusių bananų auginimo zonose ir gyvenančių iš bananų sektoriaus vertės grandinės, gyvenimo sąlygas, ypač smulkių ūkininkų ir mažų įmonių, taip pat užtikrinti profesinės sveikatos, saugumo darbe ir aplinkos apsaugos normų, ypač susijusių su pesticidų naudojimu ir sąlyčiu su jais, laikymąsi. Priemonėmis taip pat turėtų būti remiamas nuo bananų eksporto priklausančių zonų pritaikymas ir, prireikus, reorganizavimas teikiant paramą biudžetui arba taikant konkrečiam projektui nustatytas intervencines priemones. Jei tai perspektyvu, priemonėmis turėtų būti siekiama numatyti socialinio gyvybingumo politiką, ekonomikos įvairinimą arba investavimą siekiant padidinti konkurencingumą, atsižvelgiant į specialiosios paramos tradicinėms bananus tiekiančioms AKR šalims sistemos, nustatytos Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2686/94 ⁽³⁾, ir specialiosios paramos tradicinėms bananus tiekiančioms AKR šalims struktūros, nustatytos Tarybos reglamentu (EB) Nr. 856/1999 ⁽⁴⁾ ir Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1609/1999 ⁽⁵⁾, taikymo rezultatus bei patirtį. Sąjunga pripažįsta, kad svarbu skatinti ir teisingiau paskirstyti už bananus gaunamas pajamas.

- (6) Programa turėtų būti remiamas prisitaikymo procesas AKR šalyse, kurios per pastaruosius metus į Sąjungą eksportavo daug bananų ir kurių prekyba bus liberalizuota remiantis Ženevos susitarimu dėl prekybos bananais ⁽⁶⁾ ir sudarytais ar sudaromais Sąjungos ir Lotynų ir Centrinės Amerikos šalių dvišaliais bei regioniniais susitarimais. Programa grindžiama specialiąja paramos tradicinėms bananus tiekiančioms AKR šalims sistema. Programa atitinka Sąjungos tarptautinius įsipareigojimus PPO atžvilgiu, yra restruktūrizuojamojo ir konkurencingumą gerinamojo, taigi – laikinojo, pobūdžio ir truks ketverius metus (2010–2013 m.).

⁽¹⁾ 2010 m. spalio 21 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2010 m. gruodžio 10 d. Tarybos pozicija, priimta per pirmąjį svarstymą m. ... d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

⁽²⁾ OL L 378, 2006 12 27, p. 41.

⁽³⁾ OL L 286, 1994 11 5, p. 1.

⁽⁴⁾ OL L 108, 1999 4 27, p. 2.

⁽⁵⁾ OL L 190, 1999 7 23, p. 14.

⁽⁶⁾ OL L 141, 2010 6 9, p. 3.

- (7) 2010 m. kovo 17 d. Komisijos komunikato „Dvimetės ataskaitos dėl specialiosios paramos sistemos tradiciniams AKR bananų tiekėjams“ išvadose teigiama, kad taikant buvusias pagalbos programas buvo padarytas svarbus indėlis siekiant padidinti sėkmingo ekonomikos įvairinimo galimybes, nors dar negalima įvertinti visapusiško poveikio, ir kad AKR šalių bananų eksporto tvarumas vis dar yra nedidelis.
- (8) Komisija atliko SPS programos vertinimą ir neatliko jokio bananų sektoriaus papildomų priemonių poveikio vertinimo.
- (9) Komisija turėtų užtikrinti veiksmingą šios programos suderinimą su gaunančiose paramą šalyse taikomomis regionų ir nacionalinėmis orientacinėmis programomis, ypač susijusiomis su ekonominių, žemės ūkio, socialinių ir aplinkos apsaugos tikslų įgyvendinimu.
- (10) Beveik 2 % pasaulinės bananų produkcijos suteikti gamintojų organizacijų sąžiningos prekybos sertifikatai. Sąžiningos prekybos mažiausios kainos nustatomos remiantis apskaičiuotomis „tvariomis produkcijos sąnaudomis“, nustatomomis pasikonsultavus su suinteresuotais subjektais, siekiant įskaičiuoti suderinimo su gerais socialiniais ir aplinkos standartais sąnaudas ir gauti pagrįstą pelną, kurį panaudodami gamintojai gali investuoti į ilgalaikį savo veiklos stabilumą.
- (11) Bananų sektoriaus gamybos grandinėje atsakingi asmenys turėtų susitarti, kaip sąžiningai paskirstyti sektoriaus pajamas, kad nebūtų išnaudojami vietos darbuotojai.
- (12) Todėl Reglamentą (EB) Nr. 1905/2006 reikėtų atitinkamai iš dalies pakeisti,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamentas (EB) Nr. 1905/2006 iš dalies keičiamas taip:

- 1) 4 straipsnis pakeičiamas taip:

„4 straipsnis

Sąjungos paramos teikimas

Atsižvelgiant į šio reglamento bendrą tikslą, taikymo sritį, tikslus ir bendruosius principus, Sąjungos parama teikiama pagal 5–16 straipsniuose nurodytas geografines bei temines programas ir 17 bei 17a straipsniuose nurodytas programas.“;

- 2) Įterpiamas 17a straipsnis:

„17a straipsnis

Pagrindinės bananus tiekiančios AKR šalys

1. IIIa priede išvardytoms bananus tiekiančioms AKR šalims taikomos bananų sektoriaus papildomosios priemonės. Šioms šalims Sąjungos teikiama parama taip pat siekiama padėti joms prisitaikyti po Sąjungos bananų rinkos liberalizavimo, remiantis PPO nuostatomis. Sąjungos parama turėtų būti ypač naudojama kovojant su skurdu gerinant ūkininkų ir susijusių asmenų, prirėkus, ir atitinkamų mažų įmonių, gyvenimo lygį ir sąlygas, taip pat laikantis darbo ir saugos bei aplinkos apsaugos standartų, įskaitant pesticidų naudojimą ir sąlytį su jais. Teikdama paramą, Sąjunga atsižvelgia į šalių politiką ir prisitaikymo strategijas, paisydama atitinkamų šalių regioninės aplinkos (šalia yra Sąjungos labiausiai nutolę regionai ir užjūrio šalys bei teritorijos), ir ypatingą dėmesį skiria šioms bendradarbiavimo sritims:

- a) didinti bananų eksporto sektoriaus konkurencingumą, jei tai yra tvarus procesas, atsižvelgiant į įvairių grandinė sudarančių suinteresuotų subjektų padėtį;
- b) skatinti nuo bananų sektoriaus priklausančių zonų ekonomikos įvairinimą, jei tokia strategija bus perspektyvi;
- c) spręsti klausimus, susijusius su didesniu prisitaikymo proceso poveikiu, kuris gali būti susijęs su užimtumu, socialinėmis paslaugomis, žemės naudojimu, aplinkos atkūrimu, makroekonominiu stabilumu ir kitomis sritimis.

2. Neviršydama IV priede minėtos sumos, Komisija nustato didžiausią sumą, kuri skiriama kiekvienai šio straipsnio 1 dalyje minėtai bananus tiekiančiai AKR šaliai remiantis šiais objektyviais ir subalansuotais rodikliais:

- a) prekyba bananais Sąjungoje;
- b) bananų eksporto svarba atitinkamos AKR šalies ekonomikai ir šalies išsivystymo lygis.

Skyrimo kriterijai vertinami remiantis reprezentatyviais duomenimis iki 2010 m. už ne ilgesnį kaip penkerių metų laikotarpį ir Komisijos atliktu PPO sudaryto susitarimo bei Sąjungos ir kai kurių Lotynų ir Centrinės Amerikos šalių, pagrindinių bananų eksportuotojų, sudarytų dvišalių arba regioninių susitarimų arba susitarimų, kurie sudaromi, poveikio AKR šalims vertinimu.

3. Pagal analogiją su 19 straipsniu ir remdamasi 21 straipsniu Komisija priima daugiametės paramos strategijas. Ji užtikrina, kad tokios strategijos papildytų šių šalių geografinės strategijos dokumentus ir laikinas bananų sektoriaus paramos priemones.

Daugiametės paramos strategijos bananų sektoriaus papildomoms priemonėms įgyvendinti turi apimti:

- a) atnaujintą aplinkos apsaugos aprašymą, kuriame atitinkamas dėmesys skiriamas šalies bananų sektoriui, *inter alia*, daugiausiai dėmesio skiriant pesticidams;
- b) informaciją apie buvusias bananams skiriamos paramos programas;
- c) rodiklius, kuriais remiantis galima būtų įvertinti pasiektą pažangą, susijusią su išmokėjimų sąlygomis, kai pasirinktas paramos suteikimo būdas yra parama biudžetui;
- d) rezultatus, kurių tikimasi iš paramos;
- e) kiekvienos paramą gaunančios šalies veiklos, susijusios su parama, ir numatomų išmokėjimų tvarkaraštį;
- f) būdus, kaip bus siekiama pažangos tarptautiniu lygiu pripažintų svarbiausių TDO standartų ir pagrindinių sveikatos ir saugos darbe konvencijų laikymosi, taip pat ir atitinkamų tarptautiniu lygmeniu pripažintų pagrindinių aplinkos apsaugos standartų ir kaip bus vykdoma stebėseną šiuo klausimu.

Likus 18 mėnesių iki bananų sektoriaus papildomųjų priemonių programos pabaigos atliekamas programos ir atitinkamų šalių pažangos vertinimas, kuriame pateikiamos rekomendacijos dėl veiksmų, kurių gali prireikti, ir jų pobūdžio.“;

3) 21 straipsnis pakeičiamas taip:

„21 straipsnis

Strategijos dokumentų ir daugiametėjų orientacinių programų patvirtinimas

19 ir 20 straipsniuose nurodytus strategijos dokumentus bei daugiametės orientacines programas ir 19 straipsnio 2 dalyje bei 20 straipsnio 1 dalyje nurodytas jų peržiūras, taip pat atitinkamai 17 ir 17a straipsniuose nurodytas papildomas priemones Komisija patvirtina pagal 35 straipsnio 2 dalį.“;

4) 25 straipsnio 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Sąjungos paramą gaunančiose šalyse ši parama paprastai nenaudojama sumokėti mokesčius, muitus ar rinkliavas.“;

5) 29 straipsnio 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Biudžetiniai išsipareigojimai prisiimami vadovaujantis Komisijos pagal 17a straipsnio 3 dalį, 22 straipsnio 1 dalį, 23 straipsnio 1 dalį ir 26 straipsnio 1 dalį priimtais sprendimais.“;

6) 31 straipsnio 1 dalies trečia pastraipa pakeičiama taip:

„Be fizinių ar juridinių asmenų, atitinkančių reikalavimus pagal teminę programą arba 17 ir 17a straipsniuose išdėstytas programas, teisę dalyvauti konkursuose dėl viešojo pirkimo arba dotacijos sutarčių, finansuojamų pagal 11–16 straipsniuose apibrėžtą teminę programą ir 17 bei 17a straipsniuose išdėstytas programas, turi EBPO/PVK sąraše ir II priede išvardytų besivystančių šalių pilietybę turintys fiziniai asmenys arba joje įsisteigę juridiniai asmenys. Atsižvelgdama į reguliariai vykdomą EBPO/PVK sudaryto pagalbos gavėjų sąrašo peržiūrą, Komisija skelbia ir atnaujina II priedą ir apie tai praneša Tarybai.“;

7) 38 straipsnio 1 ir 2 dalys pakeičiamos taip:

„1. Finansinė orientacinė suma šiam reglamentui įgyvendinti 2007–2013 m. laikotarpiu yra 17 087 mln. EUR.

2. Kiekvienai 5–10, 11–16 ir 17–17a straipsniuose nurodytai programai skirtos orientacinės sumos nurodytos IV priede. Šios sumos nustatytos 2007–2013 m. laikotarpiui.“;

8) Įterpiamas IIIa priedas, pateikiamas šio reglamento I priede;

9) IV priedas pakeičiamas šio reglamento II priede pateiktu tekstu.

2 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

...

Tarybos vardu
Pirmininkas

...

I PRIEDAS

„III A PRIEDAS

Pagrindinės bananus tiekiančios AKR šalys

1. Belizas
2. Kamerūnas
3. Dramblio Kaulo Krantas
4. Dominika
5. Dominikos Respublika
6. Gana
7. Jamaika
8. Sent Lusija
9. Sent Vinsentas ir Grenadinai
10. Surinamas“.

II PRIEDAS

„IV PRIEDAS

Orientacinis lėšų paskirstymas 2007–2013 m. laikotarpiui (milijonais EUR)

Iš viso	17 087
Geografinės programos	10 057
Lotynų Amerika	2 690
Azija	5 187
Centrinė Azija	719
Artimieji Rytai	481
Pietų Afrika	980
Teminės programos	5 596
Investicijos į žmones	1 060
Aplinka ir tvarus gamtos išteklių valdymas	804
Nevalstybinių subjektų ir vietos valdžios institucijų vaidmuo vystymosi procese	1 639
Aprūpinimo maistu saugumas	1 709
Migracija ir prieglobstis	384
AKR cukraus protokolo šalys	1 244
Pagrindinės bananus tiekiančios AKR šalys	190“

TARYBOS MOTYVŲ PAREIŠKIMO

I. ĮVADAS

2010 m. kovo 17 d. Komisija priėmė pasiūlymą dėl Reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1905/2006, nustatantis vystomojo bendradarbiavimo finansinę priemonę.

2010 m. spalio 21 d. Europos Parlamentas priėmė nuomonę per pirmąją svarstymą.

2010 m. gruodžio 10 d. Taryba priėmė poziciją per pirmąją svarstymą.

II. TIKSLAS

Ši AKR šalių bananų sektoriaus papildomųjų priemonių programa pasiūlyta siekiant iš dalies pakeisti Reglamentą (EB) Nr. 1905/2006, nustatantį vystomojo bendradarbiavimo finansinę priemonę. Bananų sektoriaus papildomųjų priemonių programos tikslas padėti restruktūrizuoti dešimties pagrindinių bananus eksportuojančių AKR šalių bananų sektorius.

Pasaulio prekybos organizacijoje (PPO) vėl buvo suabejota ES bendru bananų rinkos organizavimu. Todėl ES, atsižvelgdama į PPO sistemą, derėjosi dėl prekybos bananais susitarimo, kuriuo remiamas Dohos vystymosi darbotvarkės žemės ūkio nuostatų įgyvendinimas ir viso Dohos raundo užbaigimas.

Dėl to sumažės AKR šalių lengvatų marža, kurią reikės patikslinti. Pasiūlyta bananų sektoriaus papildomųjų priemonių programa, skirta pagrindinėms bananus tiekiančioms AKR šalims, siekiama padėti pertvarkyti nuo bananų eksporto priklausančius regionus teikiant biudžeto paramą arba taikant specialias intervencines priemones. Priemonėmis bus padedama prisitaikyti prie platesnio masto padarinių (pvz., visuomenei ir aplinkai), vykdyti ekonomikos įvairinimo politiką arba investuoti siekiant padidinti konkurencingumą, jeigu tokia strategija būtų perspektyvi.

Priemonės siūlomos kaip laikinoji programa, kurios trukmė – ne daugiau kaip ketveri metai (2010–2013 m.). Joms būtų skirtas 190 mln. EUR biudžetas ir jos būtų nustatytos iš dalies pakeitus vystomojo bendradarbiavimo finansinę priemonę.

III. PER PIRMĄJĮ SVARSTYMĄ PRIIMTOS TARYBOS POZICIJOS ANALIZĖ

Atsižvelgdama į trijų institucijų surengtų ankstyvų ir konstruktyvių diskusijų rezultatus, Taryba pritarė 15 pakeitimų, kuriuos Europos Parlamentas priėmė per pirmąją svarstymą. Taryba mano, kad šiais pakeitimais patobulinamas pirminis pasiūlymas arba jį sukonkretinant (labiausiai jo preambulę), arba patikslinant kai kuriuos esminius bananų sektoriaus papildomųjų priemonių programos aspektus.

Visų pirma dabar ES teikiama parama aiškiai siekiama mažinti skurdą ir gerinti smulkiųjų ūkininkų bei susijusių asmenų gyvenimo ir darbo sąlygas.

Be to, dabar reglamente daroma nuoroda į šalių, atitinkančių bananų sektoriaus papildomųjų priemonių programos kriterijus, regioninę aplinką, visų pirma į artimumą ES atokiausiems regionams ir užjūrio šalims ir teritorijoms.

Taryba taip pat palankiai įvertino EP priimtus pakeitimus, susijusius su aplinkos apsaugos reikalavimais ir socialiniais reikalavimais, grindžiamais TDO standartais, kurie turi būti įtraukti į šalių paramos strategijas.

Pagaliau, pažymėtina, kad dabar tekste numatytas bananų sektoriaus papildomųjų priemonių programos įvertinimas, kuris atliekamas likus 18 mėnesių iki jos pabaigos, kai galima pateikti atitinkamas rekomendacijas.

Tačiau Taryba negalėjo pritarti tiems Europos Parlamento priimtiems pakeitimams, kuriais nustatoma taikyti deleguotų aktų procedūrą (SESV 290 straipsnis). priimant daugiametės bendradarbiavimo programas ir strategijos dokumentus. Taryba yra įsitikinusi, kad daugiametės bendradarbiavimo programos, kurios nėra teisiškai privalomi aktai, nėra bendro pobūdžio aktai, kuriais papildomas ar iš dalies keičiamas pagrindinis aktas. Jos yra įgyvendinimo priemonės, kaip apibrėžta SESV 291 straipsnyje.

IV. IŠVADA

Kad būtų greitai pasiektas susitarimas dėl iš dalies pakeisto reglamento, Taryba vedė esmines derybas su Europos Parlamentu, padedant Europos Komisijai. Derybose iš esmės pasiektas konsensusas dėl esminių teksto aspektų, susijusių su bananų sektoriaus papildomųjų priemonių programa.

Komisijos pasiūlymas Tarybai nesudarė didelių sunkumų, tačiau Tarybai reikėjo iš tiesų pasistengti, kad būtų atsižvelgta į kelis Europos Parlamentui susirūpinimą keliančius klausimus, susijusius su iš dalies pakeisto reglamento taikymu.

Taryba mano, kad jos per pirmąją svarstymą priimta pozicija yra suderintas kompromisas, ir prašo Europos Parlamentą pritarti šiam tekstui, kad reglamentas galėtų įsigalioti 2010 m. Tai leistų neprarasti į 2010 m. biudžetą įtrauktų lėšų. Taryba pareiškė esanti labai susirūpinusi, kad nepasiekus susitarimo iki 2010 m. pabaigos gali kilti pavojus ilgai lauktam PPO susitarimui dėl bananų.
